

METODE ZDRAVLJENJA

- perutninska proizvodnja
  - perutninsko meso in jajca se eden najbolj akceptiranih virov proteinov v svetu
  - bolezni perutnine se spreminjajo
- najbolj pogoste bakterijske in parazitarne bolezni
  - salmoneloze
  - E. coli
  - mikoplazmorne infekcije
  - stafilococcus
  - streptococcus
  - pseudomonas
  - arithobacterium
  - Haemophilus paragallinarium (povzročajo velike ekonomske izgube
  - mešane infekcije: IBV + E. coli, TRTV + E. coli
- zdravljenje in preprečevanje bolezni
  - idealno: ne uporabiti zdravila
  - možno z dobrim managementom, visoko higieno, izolacijo, učinkovito imunizacijo
  - realnost: v perutninski proizvodnji se uporablja veliko antibakterijskih pripravkov, najbrž več kot v kateri drugi živinorejski panogi
- zakaj se zdravila uporabljajo
  - terapija (zdravljenje bolezni)
  - preventiva (antikokcidijska sredstva: kokcidiostatiki, kokcidiociti)
  - za boljši prirast (večja težja, nižja konverzija, višja produkcija jajc) → prepovedano
  - antistres (dajemo vitamine in ne antibiotike), pogosto pred ali po stresnih situacijah, pred preselitvijo, po cepljenju, debikiranju,...)
  - ob preselitvah dajo antibiotik že takoj v začetku (1-3 dni) – ne bodo poginili takoj, ampak čez 10 dni (v tem času porabijo več hrane, naredimo škodo rejcu – valilnica krije stroške)
- posebnosti preventive, ki vplivajo na uporabo in način zdravljenja
  - metabolizem (zelo hiter)
  - sistem reje (veliko živali na majhnem prostoru, v zgornje kletke rejec sploh ne pogleda)
  - metode aplikacije zdravil (redko i/m – samo visoko vredne živali)
  - katero zdravilo uporabiti (problem so tudi režimi)
  - negativni vplivi nekaterih zdravil: vpliv na prirast, valilnost, zastrupitve
- pred uporabo antibiotika preverimo
  - indikacijo
  - strošek in povrnitev le-tega (cost-benefit ratio)
  - izbiro zdravila
  - metodo aplikacije
  - kdaj začeti zdraviti in kako dolgo traja terapija
  - negativni efekti

- indikacija
  - klinični znaki niso zadostni, kot so depresija, driskavost, blagi respiratorni znaki – tudi zaradi slabih pogojev reje (slaba ventilacija, nepravilna krma)
  - patološko-anatomske preiskave
  - bakteriološke in parazitološke preiskave → običajno ni dovolj časa

- klinični znaki
  - slabost, depresija (povešeni repi)
  - otežkočeno dihanje
  - mukozni izcedek
  - slabši prirast
  - povišana mortalnost

- patološke spremembe
  - cianoza glave
  - aerosakulitis
  - bronhopneumonia
  - uni ali bilateralna pneumonia (Ornitobakterija ali Pasterela)
  - plevritis
  - peritonitis
  - ooforitis

- bakteriološke preiskave
  - ORT ali + E. coli ali + TRTV ali + Pasteurella ali + Bordetella ali + mikoplazme

- razmerje med vloženim in dobljenim
  - pravilna diagnoza
  - pravilna prognoza
  - zdravljenje naj bi plačalo zdravilo in dalo še profit

- zdravljenje z negativno cost-benefit ratio
  - kronične infekcije
    - M. gallisepticum (zdravimo, kadar imamo dva objekta in se da izprazniti) / nesnice
    - M. synoviae / nesnice
    - kronična pasteureloza (za razvoj potrebuje makro objekta)
  - Aspergillus fumigatus (se previnira in ne zdravi)
  - Synovitis povzročen s S. aureus

- izbira zdravila
  - senzitivnost mikroorganizmov – rezistenca
    - kokcidijska, E. coli – izredna replikacijska sposobnost
    - preforsirana uporaba antibiotikov
  - diagnostični monitoring mikrobiološke senzitivnosti
    - naredimo antibiogram – to je in vitro (in vivo čisto drugače) – izkušnje so zelo pomembne
  - bacitracin ne dajemo več v krmne mešanice
  - ne uporabljati pomembnih antibiotikov pri brojlarskih jatah, ker pri matičnih jatah ne bo prijel

- absorbcija zdravil
  - po aplikaciji mora doseči v primerni dozi mesto infekcije
  - absorbcija variira glede na tip zdravila
    - streptomycin, karnamicin, neomicin, gentamicin – ni absorbcije iz prebavnega trakta
  - razpolovni čas je pri pticah krajši kot pri sesalcih:
    - ampicilin 10-15 minut
    - penicilin 1 ura
    - oksitertaciklin 4,2 uri
    - tilozin 1 ura
    - sulfonamidi več kot 6 ur
    - flumekvin 1 ura

- metode dajanja zdravil
  - v vodi za pitje: preventiva dnevno konzumira v povprečju 2,5 x več vode kot krme (zdravila se ne smejo sesdat, se morajo dobro topiti v vodi)
  - krma: preventiva, antistres (vitamin A, C), probiotiki
  - individualna aplikacija: redko, za dragocene živali (odrasli purani, noji, ljubiteljska perutnina-rahitis)
  - jodoformne mešanice povzročajo smrt puranov po 12 tednih v roku enega dneva

- faktorji, ki vplivajo na uspešnost zdravljenja
  - zmanjšan apetit ob obolenju, nižja konzumacija vode (včasih)
  - interferenca prebavnih encimov in kislin
  - vpliv mikotoksinov ali infestacije s paraziti
  - nekatera zdravila so nestabilna v vodi (penicilin, tetraciklini)
  - resorbcija v prebavilih kot tudi renalna in jeterna ekskrecija variirata glede na starost piščancev

- doza in trajanje zdravljenja
  - doza mora biti dovolj velika – adekvatna, da zagotovi zadovoljiv nivo zdravila v organizmu
  - trajanje: nikoli manj kot 4 dni – s tem preveniramo reinfekcijo
  - zaradi ekonomskih razlogov je pogosto zdravljenje prekratko ali pa se uporablja

- negativni efekti
  - nezadovoljivo priraščanje, izguba teže (furazdiolon pri brojlerih)
  - padec v nesnosti
  - padec v oplojenosti in valilnost
  - toksičnost
  - padec opornosti
  - sprememba normalne črevesne mikroflore po antibiotični terapiji
  - pride do večje dovzetnosti za nekatere infekcije

- CE (kompetativna ekskruzij)
  - prisotnost že izdiferencirane normale
  - limitira E. coli in Campylobacter sp.
  - po antibiotični terapiji ali pri DSP
  - od 15.11.2001 prepovedan: dimetridozol, nikarbazin, amprolium, dimetridazol

- zdravljenje pri perutnini
  - bolezen mora biti pravilno diagnosticirana
  - bakterijske ali parazitarne preiskave in testiranje senzitivnosti mikroorganizmov (antibiogram)
  - ne pozabite na rezidue